

Nærøy kommune

Arkiv:
Saksmappe: 2014/684-173
Saksbehandler: Camilla Maria Vågan
Dato: 06.12.2017

Saksframlegg

Utvalgssaksnr	Utvalg	Møtedato
	Formannskapet	11.12.2017
	Kommunestyret	19.12.2017

Sak:	Høringsvar: Grensejustering Lund
-------------	---

- 1 Fylkesmannen i Nord-Trøndelag - grensejustering av Lund i Nærøy kommune - høring av berørte kommuner - høringsbrev
- 2 Høringsdokument: Grensejustering Lund

Bakgrunn

Nærøy kommune har i brev av 23.11.17 mottatt høring fra Fylkesmannen i Nord – Trøndelag vedr. grensejustering Lund. I henvendelsen ber Fylkesmannen de berørte kommunene om å komme med en uttalelse innen 31.01.2018.

I 2014 fremmet Lund grendelag et innbyggerinitiativ overfor Fylkesmannen i Nord – Trøndelag med anmodning om bistand knyttet til en grensejustering. Fylkesmannen svarte den gang opp spørsmålet med at saken måtte sees i sammenheng med kommunereformen.

Lund grendelag henvendte seg videre til Nærøy kommune i 2015, med oppfordring om at saken ble sett i sammenheng med kommunens arbeid med kommunereformen. Men bakgrunn i dette ble det arrangert et folkemøte på Lund desember 2015, hvor representanter fra kommunene Namsos, Fosnes og Nærøy var til stede. På dette møtet ble det avklart at det videre var opp til Nærøy kommune, i et eventuelt samarbeid med grendelaget, å forestå videre prosess i saken. Lund grendelag fremmet deretter ønske om at det ble gjennomført folkeavstemning i Lund krets.

Nærøy kommunestyre besluttet å avholde en rådgivende folkeavstemning vedr. grensejustering Lund samtidig med folkeavstemningen knyttet til intensjonsavtalen om sammenslåing mellom Vikna og Nærøy. Begge disse folkeavstemningene ble avholdt 12.09.16. Folkeavstemningen knyttet til ev. grensejustering Lund krets viste en oppslutning i kretsen på 80%, hvor 67,5% avga stemme for en endring av kommunetilhørigheten fra Nærøy kommune til Namsos kommune og 30% stemte nei til endring av kommunetilhørighet.

På bakgrunn av dette fattet kommunestyret i Nærøy følgende vedtak 22.09.16:

1. Med bakgrunn i resultatet fra folkeavstemningen 12. september 2016 vedtar Nærøy kommunestyre å søke om grensejustering for Lund krets, med overføring fra Nærøy kommune til Namsos kommune.
2. Nærøy kommunestyre ber rådmannen iverksette en prosess for å avklare de nødvendige formaliteter og sikre god dialog med Namsos kommune.
3. Befolkningen på Lund skal gis muligheten til å delta i denne prosessen. Rådmannen bes om å undersøke mulighetene for økonomisk kompensasjon ved overføring av Lund krets til Namsos kommune.

Fylkesmannen i Nord – Trøndelag avga 01.10.16 sin tilråding knyttet til kommunestruktur, hvor følgende anbefaling ble gitt knyttet til grensejustering Lund:

«Grensejustering mellom Nærøy kommune og Namsos/Fosnes kommune. Lund grendelag har i flere år arbeidet med å utrede en mulig overgang til Namsos kommune. Med nåværende kommunegrenser har det vært liten hensikt å igangsette en slik prosess, da det i tilfelle ville innebære at Lund hadde blitt liggende som en enklave i Fosnes kommune. En sammenslåing mellom Fosnes, Namsos og Namdalseid kommune aktualiserer denne grensejusteringen. Nærøy kommune har involvert berørte innbyggere i forbindelse med folkeavstemning 12. september 2016. Den viste flertall for å gjennomføre en justering. I kommunestyrevedtak har Nærøy kommune vedtatt å søke om grensejustering for Lund krets, med overføring til nye Namsos kommune. Fylkesmannen anbefaler at det foretas en grensejustering for Lund, når nødvendige formaliteter med nye Namsos kommune er nærmere avklart».

Spørsmålet knyttet til en grensejustering involverer også mottakende kommune, som her blir nye Namsos kommune fra 01.01.2020. I det foregående arbeidet med sammenslåing av kommunene Namdalseid, Namsos og Fosnes har spørsmålet knyttet til eventuell grensejustering Lund vært et tema. Intensjonsavtalen mellom disse kommunene inneholder et punkt knyttet til grensejustering Lund, hvor den midlertidige fellesnemnda for kommunene har inkludert spørsmålet i sitt arbeid. I reglementet og mandatet for fellesnemnda i nye Namsos kommune som ble etablert 22.08.17, er representant fra Lund krets gitt en observatørplass i fellesnemnda. Videre har fellesnemnda vedtatt at arbeidet knyttet til en grensejustering skal ivaretas gjennom et delprosjekt i sammenslåingsarbeidet.

Ut over dette har det ikke vært noen formell dialog mellom Nærøy kommune og fellesnemnda for nye Namsos kommune vedr. saken, da man har avventet høringsbrevet fra Fylkesmannen. Gjennom dette gis både avgivende og mottakende kommune muligheten til å komme med innspill knyttet til høringsgrunnlaget. På bakgrunn av innspill fra berørte kommuner vil Fylkesmannen konkludere og fatte vedtak i saken, forutsatt at det er enighet mellom kommunene. Fylkesmannen har myndighet til å fatte vedtak i mindre saker knyttet til justering av kommestruktur, men dersom innspillene skulle vise en uenighet mellom kommunene vil Fylkesmannen sende saken over til departementet for endelig avgjørelse.

Vurdering

Forhold knyttet til eventuell grensejustering Lund er beskrevet gjennom tidligere saker som er behandlet politisk i Nærøy kommune. Vedtak i kommunestyret av 22.09.16 om å søke om grensejustering for Lund krets, med bakgrunn i folkeavstemningen, har vært førende for kommunens holdninger i denne saken.

Viktigheten av god innbyggermedvirkning har vært gjentatt gjennom hele prosessen, noe rådmannen mener er ivaretatt på en god måte både gjennom folkemøter og en rådgivende

folkeavstemning. Representant fra Lund krets ivaretar observatørrollen i fellesnemnda for nye Namsos kommune, og kretsen er dermed gitt muligheten til å delta i sammenslåingsprosessen fram mot etableringen av nye Namsos kommune. Rådmannen har også forespurt Lund grendelag om det kunne være aktuelt med et nytt folkemøte når høringsforslaget fra Fylkesmannen forelå, noe som ble besvart med at det ikke ansås nødvendig på det nåværende tidspunkt, da kretsens meninger forelå gjennom resultatet fra folkeavstemningen. Imidlertid vil Nærøy kommune, gjerne i samarbeid med grendelaget, ta et nytt initiativ til et folkemøte når Fylkesmannens vedtak er fattet. Rådmannen mener Nærøy kommune har et ansvar for å sikre at alle innbyggere i kretsen gis lik informasjon om den videre prosessen ut i fra Fylkesmannens vedtak. Selv om folkeavstemningen viser at en overvekt av innbyggere i kretsen er for en endring av kommunetilhørighet, er det viktig å sikre at de som ikke stemte for dette også opplever å bli ivaretatt i denne prosessen gjennom involvering og god informasjon.

I saken som ble lagt fram som bakgrunn for kommunestyrets vedtak av 22.09.16 om å søke om grensejustering, ga rådmannen noen betraktninger knyttet til at det å overføre et område til en annen kommune ikke er uproblematisk. Det er historisk sett sterke bånd mellom kretsen og resten av Nærøy kommune, gjennom samhandling mellom mennesker både på fritiden og innen arbeidslivet. Innbyggere på Lund pendler bl.a både innad i Ytre Namdal og til Namsos for arbeid, og fritidsaktiviteter blir benyttet både på Kolvereid, Rørvik og i Namsos. På folkemøtene som er avholdt har ulike syn framkommet, fra det at mange regner Namsos som sitt naturlige handels- og servicested til de som benytter seg av tjenester i dagens kommunesenter Kolvereid. Disse båndene avhenger ikke av kommunegrenser, men kommunetilhørighet representerer for mange en identitet og er noe som gir tilhørighet.

Siden saken sist var oppe i kommunestyret har også prosessen knyttet til kommunereformen i Ytre Namdal endret karakter, hvor status i skrivende stund er at det går mot en sammenslåing mellom Vikna og Nærøy. Det er vanskelig å si noe om prosessen knyttet til Nærøys framtidige kommunetilhørighet, kan ha endret innbyggerne på Lund sin holdning til spørsmålet, men på bakgrunn av meninger framkommet på folkemøter synes det som om at innbyggernes holdninger i denne saken mest er knyttet til hvor de synes det er mest praktisk å få kommunale tjenester i fra og hvor de selv opplever å ha en tilknytning til.

I tidligere sak har rådmannen vist til at Nærøy kommune mister ca 3,5 mill. kr i rammeoverføringer som følge av overføring av Lund til Namsos. Med en overføring til Namsos kommune vil tjenester som ytes til innbyggere finansieres av den nye kommunen, noe som medfører reduksjon i driftsutgifter for Nærøy kommune.

Nå er det også klart at kommunene får tilført midler fra Havbruksfondet som følge av veksten i oppdrettsnæringen. Nærøy kommune sin andel av framtidige utbetalinger fra Havbruksfondet vil reduseres som en følge av at konsesjonene som ligger på Lund ikke er med i beregningsgrunnlaget når midler skal utbetales til Nærøy kommune. Nærøys samla andel av nasjonal produksjon er på 2,7% og det er tenkelig at det blir utbetalt 47 millioner fra Havbruksfondet i 2018 og 2019. Konsesjonene på Lund vil svare for en relativt stor andel av beregningsgrunnlaget for Nærøy sin del og det er ikke usannsynlig at tap i framtidige inntekter kan dreie seg om mellom 4 – 6 mill.kr.

Ut over dette legger ikke Fylkesmannen noen føringer i forhold til den økonomiske kompensasjonen mellom avgivende og mottakende kommune. Dersom grensejustering vedtas vil dette være et avtaleforhold mellom kommunene, hvor det er mulighet for å få bistand dersom enighet ikke oppnås. Med bakgrunn i det framtidige tapte inntektene som Nærøy kan få knyttet til Havbruksfondet, mener rådmannen at det vil være grunnlag for å forhandle med nye Namsos kommune om å få ta del i deler av disse inntektene i en overgangsperiode.

Nærøy kommune har tidligere påpekt overfor Fylkesmannen at dersom grensejustering blir en realitet, så er det viktig at det avklares så tidlig som mulig hvilke rettigheter som følger innbyggerne på Lund ved valget i 2019. Fylkesmannen sier i høringen at dette er en generell problemstilling for flere kommuner og at det ikke er grunnlag for å ikke gå videre med en grensejustering før dette er avklart. Denne vurderingen støtter rådmannen, men mener fortsatt at det er svært viktig å få en snarlig avklaring i dette spørsmålet. Dersom det vedtas grensejustering er det viktig at innbyggerne i den nye kommunen gis like muligheter og rettigheter til å delta i en valgprosess og i valget av sitt kommunestyre. Fylkesmannen anmodes derfor om å avklare dette spørsmålet så snart som mulig, slik at dette er kjent når kommunene skal informere innbyggerne om den videre prosessen dersom grensejustering blir vedtatt.

Ut i fra et økonomisk perspektiv vil Nærøy kommune få reduserte inntekter som følge av en grensejustering, og med bakgrunn i kommunens økonomiske situasjon bør dette være et moment som taler imot en grensejustering. Imidlertid har Nærøy kommunes holdning i saken tatt utgangspunkt i folkeavstemningen og følgelig kommunestyrets vedtak av 22.09.16. Når Nærøy kommune valgte å gjennomføre folkeavstemning, var det for å få folkets råd i denne saken. Folket ga kommunestyret et tydelig råd og slik rådmannen tolker vedtaket i kommunestyret, har kommunestyret latt dette rådet være retningsgivende for sitt vedtak om å søke grensejustering.

Med dette som bakgrunn tilrår rådmannen å opprettholde Nærøy kommunes oppfatning i saken og anbefaler et det gjennomføres en grensejustering hvor Lund krets overføres fra Nærøy kommune til Namsos kommune.

Rådmannens forslag til innstilling:

Nærøy kommunestyre anbefaler at det foretas en grensejustering hvor Lund krets overføres fra Nærøy kommune til Namsos kommune.

Nærøy kommune forhandler med nye Namsos kommune om økonomisk kompensasjon i en overgangsperiode for tap av utbetalinger fra Havbruksfondet.

Nærøy kommunestyre anmoder Fylkesmannen om å snarest avklare hvilke regler som vil gjelde for innbyggerne på Lund ved valget 2019, dersom en grensejustering vedtas.